

šovati poslední porizení i která jim strany otevřená ku prohlášení předkládají a která notáři jako soudní komisaři až do roku 1921 bez překážek prohlašovali. Neprávem, neboť článkem XII. zákona č. 123/23 zrušen byl čl. IX. zákona č. 161/21 a v platnost přišly zákonné předpisy dřívější, dle nichž notář jako soudní komisař je oprávněn otevřeně předloženou poslední vůli prohlásiti. Neodůvodněný výklad slov: strany si projednají pozůstalost samy, se strany mnohých soudů odnímá notářům projednání zvláště větších pozůstalostí, notáři jsou nuceni v tomto oboru své působnosti konkurovati nejen s advokáty, nýbrž se soudy a celou řadou pokoutníků. Jsme denně svědky toho, že pozůstalosti s velkým jměním i dědici zletilými projednávají soudy, kdežto projednávání malých pozůstalostí s velkou prací a ztrátou času spojené přikazují se notářům. Stranám, často velmi majetným, sepisují se u soudů žádosti o zápisy do rejstříku obchodního, žádosti o vklady a výmazy, provádějí se legalisace mimo sídlo soudu, vidimace, ověřují se valné hromady, to vše na účet státu a noviny jsou plny nářků o přetíženi soudů.

Politické a odborové organizace konají různé práce právní své příslušníkům, peněžní ústavy vřelují nejen vlastní dlužní úpisy, nýbrž provádějí i výmazy. Pokoutnictví bují na všech stranách na škodu státu i stran, stěžuje neznalostí zákonných předpisů, vadnými listinami a žádostmi práci soudů a to vše dělá se, jak se říká zadarmo, ač dle starého přísloví ani kuře zdarma nehrabe.

Zaknihování přídelů, které bylo slíbeno a svěřováno za nepatrnou odměnu právním zástupcům, provádí nyní státní poz. úřad. Tuto veškerou práci, kterou mají konati zvláště k tomu školení právní zástupci, provádí orgány státu, placení státem, tedy všemi poplatníky, a znamená tato práce dar ne vždy pro ty nejpotřebnější na účet poplatníků. Takovým darem pro vrstvy majetné je i obmezení tarifních odměn nejvyšším obnosem.

Zajisté bychom konali všechny práce chudým vrstvám do určité ceny předmětu zdarma, jak to činíme i nyní v mnohých případech, kdybychom našli odškodnění v zabezpečení těchto prací a ve zvýšené odměně za práce o předmětech velké ceny. Takové uspořádání do oboru našeho povolání spadajících prací a jejich odměny bylo by sociálně spravedlivé a souhlasilo by s heslem »Spravedlnost všem«.

Civilní geometry chrání proti konkurenci státních geometrů výhláška min. financí ze dne 6. srpna 1928 č. 145 sb., která stanoví za práce těchto stejné, ne-li vyšší poplatky než žádají geometři civilní, zákon čís. 53/25 a příslušné nařízení předpisují celou řadu dávek za úřední výkony ve věcech správních, obce vybírají dávky za úřední výkony, všude proniká zásada, aby kdo nějaký úkon ve svůj prospěch požaduje, jej zaplatil, jen v oboru naší působnosti zásada tato dosud nepronikla, poněvadž tomu některé politické strany, po případě jejich frakce nepřejí.

Stát ale neudrží politické strany, jež samy udržovány jsou vrtkavou přízní voličských mas, stát udržuje víra jeho občanů v právo a spravedlnost. A proto, kdo pracuje na zproletarisování stavů, jimž správa práva a spravedlnosti jest svěřena a k těmto jest počítati nejen stav soudcovský, nýbrž i stav advokátní a notářský, ten podrývá stát v jeho kořenech. Právě

demokracie potřebují v těchto stavech lidí celých, hmotně zabezpečených, nikoliv na prospěch příslušníků těchto stavů, ale na prospěch státu a jeho obyvatelstva.

U vědomí důležitosti svého poslání a své vlastní síly a důvěry širokých vrstev v náš stav vstupujeme do druhého desetiletí naší republiky se žádostí, aby i našemu stavu, jenž má brániti a chrániti právo, stalo se po právu dle zásady: *Suum cuique.*

Notář Dr. Čulík:

Notářstvo v prvním desetiletí trvání naší republiky.

(Předneseno na valné hromadě našeho spolku dne 14. října 1928.)

Uplynulo deset let od obnovení naší samostatnosti státní a deset let uplynulo od založení našeho spolku.

Jest proto na místě vykonati přehled naší práce za uplynulé desetiletí . . .

Není snad druhého stavu, který by byl vítal převrat roku 1918 s větší radostí, nežli stav notářů. Neznamenal převrat ten nám pouze osvobození od otrockého jha, v němž úpěl národ náš po tři století, nýbrž my spojovali s převratem naději, že zánikem nespravedlivého Rakouska zanikne také neblahý a nesnesitelný stav, v němž úpěla instituce notářská za vlády Habsburků a že i my dosáhneme splnění svých oprávněných tužeb tak, jako národ náš svých svatých práv.

Rakousko bylo přímo nepřitelem našeho stavu a usilovalo o naše bytí. Pouze za Schmerlinga v roce 1850 zasvitla nám jiskra naděje zavedením nového notářského řádu ze dne 29. dubna 1850 č. 366 po příkladu instituce francouzské, neboť zavedena byla vnucená forma listiny při všech listinách tabulárních a řízení kárné svěřeno komorám. Ale tak, jak nenadále vzplanula tato jiskra, tak rychle pohasla a notářskými řády ze dne 21. května 1855 č. 94 a 25. července 1871 č. 75 sešněrována byla opět působnost notářů tak, že zavedené notářství nebylo téměř ani podobno pravé této instituci.

Notářstvo československé bylo snad první ze všech těchto stavů, jež hned dne 29. října 1918 složilo hold revolučnímu Národnímu výboru a nabídlo mu veškeré své služby.

Zamrazilo nás, když nabídka naše, učiněná ze srdce vlasteneckého, zůstala nepovšimnuta. Ještě více však nás zarazilo, že při povolání členů prvního Národního shromáždění byl stav notářský úplně opomenut, takže v něm nezasedal ani jeden příslušník jeho.

Bylo nám to mementem, že nemůžeme spoléhati na nikoho jiného nežli na sebe. Dle toho jsme jednali.

Na popud našeho nezapomenutelného vůdce Dra Batka sešli se ti, kteří vedli veškeré akce notářské v delegacích vídeňských, ku poradě o krocích, jež bychom měli podniknouti, abychom ničeho nezameškali.

Vědomi si toho, že všechna síla spočívá v organizaci, založili jsme ihned Spolek notářů československých a jeho spolkový orgán »České právo«, pro jehož redakci podařilo se nám nalézti nejosvědčenější sílu, pana prof. Dra Emila Svobodu. Doufali jsme, že ve spolku tom seskupíme notářstvo celého našeho státu, tak jako notářstvo celé Cislajtanie bylo seskupeno v Rakouském spolku notářů.

I tu jsme se zklamali, neboť kolegové němečtí k nám nepřistoupili, založivše zvláštní spolek německý.

První snaha našeho stavu nesla se k tomu odhoditi se sebe vše, co upomínalo na staré Rakousko. Shodili jsme ve svých kancelářích dvouhlavé obludy rakouské a zasadili jsme se o to, aby zákonem odstraněno bylo z našich titulů odiosní »c. k.«, což stalo se zák. dně 18. března 1919 č. 155.

Rozhodli jsme se dále pro práci trojím směrem: jednak zabezpečiti existenční podmínky našeho stavu, jednak pozvednouti prestiž jeho, jednak povzněsti instituci notářskou na niveau, na jakém se nachází ve státech jiných. Co se tkne prvního úkolu, bylo nejvýš nutno zvýšiti sazbu notářskou, která byla v platnosti od roku 1871, v soudním komisařství dokonce od roku 1855, kdy životní podmínky byly zcela jiné. Sazba ta zvýšena za celé trvání války pouze jednou v roce 1917 o maličkost 20 proc., ačkoliv cena životních potřeb stoupla 10- a vícekrát, tudíž nejméně o 1000 proc.!

Prvním úkolem spolku našeho bylo tudíž vypracovati nový sazebník notářský. Návrh námi vypracovaný přijat byl takměř bez změny a schválen vládním nařízením ze dne 30. ledna 1920 č. 69.

Tím položen pro notářský stav pevný základ pro jeho existenci a blahodárné účinky této sazby pocituje dnes notářstvo celé.

Žel, že narazili jsme tu na neporozumění a nepřiznání několika málo soudců, kteří tarif ten vykládali v náš neprospěch, ač ministerstvo spravedlnosti po dvakráte k naší žádosti zvláštními výnosy pravý smysl některých položek vysvětlilo. Nezbylo proto, nežli domáhati se lepší stylisace, jež nám byla přislíbena výnosem ze dne 14. ledna 1921 č. 712, když ministerstvo spravedlnosti za podmínku této stylisace a dokonce zvýšení sazeb položilo, abychom zvýšili platy svému personálu. Učinili jsme tak ihned, nečekajíce na zvýšení, avšak na místě lepší úpravy dostalo se nám z nenadání vládním nařízením ze dne 11. května 1923 č. 102 snížení, zavedení nesociálních a nízkých maximálních hranic a rozšíření sazby i na odměnu za valné hromady, ač ohledně těchto odměn měli jsme ujednání se svazem bank zvláštní kolektivní smlouvu. Od té doby dožadovali jsme se několikrát obnovení původního tarifu, ale dosud bez výsledků.

Doufáme pevně, že se zavedením nového notářského řádu bude také naší žádosti vyhověno.

Pokud se týče povznesení prestiže stavu našeho podařilo se nám docílití toho, že příslušníci našeho stavu byli přibráni za experty při sdělávání různých zákonů, zejména občanského zákoníka, a že veškeré vládní návrhy zákonů byly zasílány k podání posudku komorám neb našemu spolku; byly to zejména soudní řád, zákon o příslušnosti soudní, exekuční řád, vyrovnací a konkursní řád, řád knihovni a zákon o pokoutnictví.

Pracováno úsilovně a mnohý dobrý námět přednesený našimi příslušníky byl pojat také do nových zákonů, tak zejména nový útvar právní, rejstříková hypoteka.

Také v konfederaci duševních pracovníků zúčastnili se naši příslušníci prací vynikajícím způsobem a k návrhu jejich přistoupila konfederace jednomyslně k tomu, aby bylo se dožadováno reformy senátu povoláním určitého počtu členů-odborníků, zejména z in-

teligence, jakož i k tomu, aby dožádána byla veškerá ministerstva, aby veškeré návrhy zákonné byly dříve, nežli budou předloženy ministerské radě, zasílány k posudku této konfederaci.

Ve směru třetím usilovali jsme o rozšíření dosud tak nepatrné působnosti notářů a o přestavbu celé instituce.

Předem usilováno o novou úpravu soudního komisařství.

Po dlouhých poradách podařilo se nám dosíci splnění dávných tužeb našeho stavu zákonem ze dne 1. dubna 1921 č. 161, jímž přikázáno notářům projednávati pozůstalosti na místě soudu.

Nežli zákon tento mohl se vžiti a notáři připraviti se na větší agendu, byl na nátlak jedné politické strany opět odvolán a zaveden dřívější stav zák. ze dne 11. května 1923 č. 123 s. z. a n.

Notářstvo československé bylo tu po druhé zklamáno! Nezaslouženě, neboť přineslo a přináší státu obět jako málokterý jiný stav. Dle statistiky vykonalo notářstvo pouze v zemích bývalé Koruny České v roce 1925 soudních úkonů 32.630 a v roce 1926 32.834 úplně bezplatně, ano bez náhrady hotových výloh, kterýchto počet v následujících letech ještě stoupl. —

Další naše úsilí věnováno bylo pracem za uzákonění nového notářského řádu. —

Za tím účelem přibrán byl pan Dr. Černý, notář v Říčanech, jemuž svěřen úkol přeložiti rakouskou vládní předlohu nového notářského řádu z roku 1911, jež předložena byla poslanecké sněmovně v XXI. sezení pod č. 1045.

Vzata za základ rakouská vládní předloha, jejíž systematika byla však pozměněna, a předloha ta doplněna a upravena na naše poměry.

Elaborát vyšlý z dlouhých našich porad byl předmětem debat v našem spolku a předložen na to dne 10. ledna 1920 ministerstvu spravedlnosti.

Návrh náš spočíval na zásadách přijatých delegací notářských komor rakouských dne 15. a 16. února 1900 a kongresem notářů Rakouska a Německa ze dne 7. září 1907 zejména též na základě autonomie našeho stavu.

Ministerstvo nařídilo o něm ihned anketu na den 6. února 1920. Po této anketě vyžádali jsme si elaborát zpět a předložili jsme jej nejlepšímu znalci notářství v našem státě, panu prof. Dru Horovi. —

Podle jeho pokynu přepracovali jsme návrh nový a předložili jej opětně ministerstvu dne 22. června 1921.

Započaly nyní dlouhé a mnohé porady a konference.

Dne 13. července 1923 překvapeni jsme však byli znenadání tím, že ministerstvo spravedlnosti zaslalo nám zcela nový odlišný návrh notářského řádu, stanovivši lhůtu k podání posudku na dva měsíce. Bylo to v době prázdnin a dovolených, které se musely přerušiti, když jeho ministerstvo naší žádosti za prodloužení lhůty nevyhovělo.

Vypracovali jsme v čas svůj posudek, načež následovaly opětně četné konference za intervence různých úřadů, zejména i ministerstva unifikace, stavu advokátního a soudcovského.

Mnohý kompromis ukázal se býti nutným a v mnohém ohledu museli jsme ustoupiti od svého původního návrhu.

Měla nadejít konečná redakce. Opět k ní nedošlo. Ne vinou ministerstva spravedlnosti, nýbrž z toho důvodu, že němečtí kolegové domáhali se toho, aby byli osobně též slyšeni a úsilí to podporováno bylo jednou politickou stranou německou.

Nastaly nové porady, na nichž zdařilo se za účasti německých kolegů dosíci několik úspěchů v otázkách, ve kterých dříve jsme se marně domáhali nápravy.

Úspěchů těch máme co děkovati hlavně nynějšímu správci nejvyšší justice, který nezaujat uznal, že tužbám našim má být vyhověno.

Konečná redakce nového návrhu, vyšla z těchto porad, byla nám nedávno zaslána a tím notářský řád jest vlastně ukončen.

Nový tento návrh liší se valně od notářského řádu z roku 1871 i od návrhu spolkového.

Význačné odchylky a novoty jsou tyto:

1. notář jest prohlašován po prvé za orgán státní správy a má titul veřejný notář;

2. k zápisu do seznamu kandidátů vyžadují se všechny tři státní zkoušky; a k dosažení notářského úřadu jest třeba pětileté praxe, z níž čtyři musí být konány u notáře; od požadavku doktorátu upuštěno, poněvadž má být zaveden doktorát pouze vědecký;

3. kandidáti musí složit slib do rukou předsedy komory;

4. ženy připuštěny jsou k dosažení notářského úřadu;

5. ingerence státního zastupitelství se zrušuje;

6. notář může kandidáta použít při přípravných úředních jednáních, úmrtním zápisu, zapečetění a při prodeji movitých věcí a vykonal-li kandidát zkoušku i při inventuře, projednání, odhadech, dražbách nemovitostí, ověření a vidimaci;

7. notář může žádati za ustanovení stálého náměstka, který při kratších jeho zaneprázdněních jej zastupuje;

8. zavádí se nový útvar náměstka veřejného notáře, jmenovaného k návrhu notáře a v případě úmrtí notářova, jeho resignace neb suspense k návrhu výboru komorního vrchním zemským soudem. Náměstek notářství může používat zvláštní své pečeti;

9. kauce notářská se zvyšuje na 50.000 Kč, avšak nahraňuje se pojištěním;

10. zavádí se název komorního výboru pro komoru a název komory pro kolegium;

11. kompetence komory rozšiřuje se na právo stanoviti povinnosti členů nutné pro výkon funkce orgánů stavovských;

12. zavádějí se veliké komory, vždy po jedné v sídle sborového soudu II. stolice;

13. počet členů komorních výborů určuje si výbor sám;

14. do rozhodnutí předsedy komory jest přípustna stížnost na výbor, do rozhodnutí výboru neb komory na nejvyšší soud ve lhůtě patnáctidenní;

15. do komorního výboru přibírají se důvěrníci kandidátů s hlasovacím právem ve věcech jich se týkajících;

16. dozor nad notáry a kandidáty přísluší komornímu výboru a ve věcech přenesené působnosti mimo to též soudům a úřadům;

17. zavádí se přísná kvalifikace notářů a kandidátů zvláštními komisemi;

19. pravomoc komorního výboru se rozšiřuje a přináleží mu právo udíleti peněžitě pokuty do 1000 Kč; pro kárné přečiny zřizuje se kárná rada v sídle každé komory, složená z předsedy sborového soudu II. stolice, dvou soudců a dvou notářů;

20. zavádí se prostředek obnovy řízení kárního a promlčení činu ve třech až pěti letech;

21. komorám ponecháno na vůli za souhlasu ministerstva spravedlnosti spravovati si samy archiv notářský;

22. zavádí se nový organizační článek stavu notářského, totiž delegace notářských komor celého státu;

23. stal-li se notář nezpůsobilým pro chorobu úřad svůj zastáváti a nemá-li dostatečného jmění k výživě své a své rodiny, může býti do podmínek soutěže o jeho místo pojata podmínka další, že nově jmenovaný notář zajistí svému předchůdci roční důchod, jehož výše ponechává se dohodě obou, po případě rozhodne o ní ministr spravedlnosti;

24. při právních jednáních uzavřených před různými notáři na různých místech nepožaduje se tak zvaná unitas actus;

25. působnost notářů rozšiřuje se značnou měrou takto:

a) mohou přijímati do úschovy peníze a jiné hodnoty i tehdy, nesepisují-li notářské listiny;

b) může jim i jinými úřady býti přikázáno prováděti různé úkony;

c) vykonatelnost notářského spisu rozšířena jest i na případy, kde jde o dluh věcí nezastupitelných aneb kde stanoví se povinnost zříditi, převésti, omeziti neb zrušiti nějaké právo;

d) forma notářského spisu zavádí se i pro plné moci mezi manžely a pro veškeré majetkoprávní smlouvy mezi nimi;

e) notáři budou oprávněni sepisovati posl. pořízení osob mladších 18 roků;

d) pro ústní poslední pořízení notářské předepíše se forma notářské listiny pro přijetí písemné poslední vůle notářský protokol;

e) zavádějí se tak zvané notorietní akty a affidavit pro styky s cizinou, a upravuje se lépe osvědčení prohlášení, jež dáti se má určité osobě;

f) ministru spravedlnosti a sborovému soudu II. stolice přísluší právo naříditi, aby v jednotlivých obvodech okresních soudů notáři konali řízení pozůstalostní na místě soudu s mocí rozhodovací, takže by tím projednání pozůstalostí byla soudům vůbec odňata;

g) poplatky notářské upravuje komorní výbor, a to jestli strana se na tom shodla, s konečnou platností a pod následky exekuce, jinak dlužno vymáhati poplatky pořadem práva;

h) pro poplatky notářské zavádí se retenční právo notářů.

To jsou tak asi veškeré hlavní změny. Seznáte z nich, že jest mezi nimi celá řada vymožeností. Neznamená sice nový návrh splnění všech přání, ale jest zajisté značným pokrokem proti stavu z roku 1871.

Pokládám za svou povinnost abych jménem Vás všech a celého stavu notářského poděkoval všem těm, kteří pracovali na tomto návrhu. Jest to především pan ministr spravedlnosti Dr. Mayr-Harting, jenž uznal dosavadní stav instituce notářské za nemožný. Nalezli jsme v něm zastánce svých dávných tužeb a jeho hluboké znalosti civilního práva a tomu, že jako vědec na slovo vzatý byl prost všeho vlivu stranického, máme co děkovati, že aspoň částečně dostává se nám spravedlnosti.

Jsou tu dále páni referenti legislativního oddělení ministerstva spravedlnosti pan odbor. přednosta Hartmann a min. rada Mrština, jež oba s neobyčejnou pílí a nešetřící času a namahání věnovali se s celou vehemencí této naší věci, osvědčující při tom hlubokou znalost naší instituce. Jest to dále ministerstvo unifikace, pan min. r. Dr. Schrotz a Dr. Pražák, kteří rovněž obětavě věnovali své síly této věci a často velice často při řešení choulostivých otázek stáli za našimi oprávněnými požadavky.

Všem těmto pánům platí náš vřelý, srdečný a nelíčený dík, i ujišťujeme je, že nikdy nezapomeneme co učinili dobrého pro náš stav.

Vyskytly se hlasy nespokojenosti s navrhovanou úpravou, požadující úplné odloučení notářství od advokacie a zavedení jeho jako výhradního a jediného osvědčovacího orgánu.

Přehlížejí úplně, že řád notářský jest zákonem formálním a speciálním pro určitý stav, a že zákon takový nemůže měniti právo materiální normované dle občanského zákoníka, který stanoví volnost formy.

Notářský řád nemůže měniti celý nynější právní stav nehledě ani k tomu, že pro takovýto návrh nenašla by se ve sněmovně potřebná většina. Ideál výhradního osvědčovacího orgánu zůstane ještě dlouho ne-li navždy ideálem našeho stavu.

My nesmíme se honiti za ideály a přehlížeti skutečnost, nýbrž počítati s reálnými poměry.

Jako není uskutečněna ideální advokacie, jejímž posláním jest pouze plaidování a jako advokacie mimo tuto hlavní funkci svou má ještě funkce jiné, tak také notářství není u nás čistou institucí notářskou a není možno za nynějšího stavu právního stanoviti přesné hranice obou stavů, poněvadž tenké nitky jemného tkaniva právních funkcí těchto stavů jsou tak mezi sebe propleteny, že nelze jich bez poškození látky od sebe rázem odloučiti.

Návrh notářského řádu jest hotov. Co vadí jeho uskutečnění? Nic nežli, abychom všichni projevíli s ním souhlas. Souhlasu toho odepírají dosud němečtí kolegové. Tři jsou věci, které oni perhorreskují:

Definici notáře jako orgánu státní správy, velké komory a okolnost, že nebyla provedena úplná autonomie.

Zabýval jsem se obsírně otázkou tou v Českém právu č. 2. z roku 1926 a připojuji toto:

Stát má zájem na tom, aby důležitá právní jednání děla se pod zvláštní kontrolou (smlouvy svatební, společenské s r. o., vzdání se dědictví, usnesení valných hromad a tak dále), jakož i aby osoby, zejména slabší, stížené defektem tělesným neb duševním, byly chráněny. — Pro tuto kontrolní funkci jmenuje zvláštní orgán a odívá jej veřejnou vírou.

Orgán takový plní část kontroly státní ve věcech soukromoprávních a jest důsledkem toho orgánem veřejným — veřejným funkcionářem, ano úřadem, nikoliv však úředníkem. Jest orgánem státním, placeným však stranou, která jeho pomoci se dožaduje. Náhled ten nalézá opory v celé literatuře i zákonodárství všech zemí. (Tak i Dr. Batěk v Českém Právu č. 9. z r. 1924 a Dr. Weissler N. Z. č. 15. z r. 1912.)

Tomu nasvědčuje celý historický vývoj. Za Rakouska byl notář veřejně cejchován za státní úřad jako »c. k.« a dnes bychom nechtěli v našem státě býti orgánem státní správy?

Tento veřejnouřední charakter jest právě to, co odlišuje notáře od advokáta, jenž reklamuje pro sebe vším právem absolutní svobodu. To jevílo se i v té okolnosti, že advokacie odmítla dřívější titul »zemský« advokát. Advokát chce býti obhájcem strany zcela samostatným — proti každému i proti státu.

Jest mylné domnívati se, že kongres notářů v roce 1907 stál na stanovisku, že notář jest osobou soukromou; toho nikde kongres ten neprojevil, ani projevíti nemohl, poněvadž na něm zasedali i notáři z říše Německé, kdež výslovně notář jest prohlašován za úřad.

Jest to také nemožné reklamovati pro tento stav úplnou autonomii, jež není ani žádoucí. Stát musí si ponechati ingerenci a dozor nad orgánem, jemuž propůjčuje funkce veřejného osvědčování. Úplná autonomie znamenala by odstraniti rozdílnot povahy tohoto stavu od stavu advokátního a vedla by k tomu, že by advokáti byli oprávněni vykonávati tytéž funkce jako notáři.

V tom vězí to veliké nebezpečí, které nám hrozí z nepochopení této otázky.

Co se tkne velkých komor, neupře jim zajisté nikdo, že dovedou mnohem lépe řešiti otázky stavovské nežli komory malé. Jen ve velkých komorách lze docíliti jednotného nazírání na otázky ty. Právě komora Pražská jest toho nejlepším dokladem, neboť jakožto největší vždy a ve všem měla iniciativu a členové její jsou nejlepšími svědky toho, jak obtížno bylo opatřovati si v některých věcech souhlasu komor ostatních.

Komorami malými tříští se názory a spomaluje se pochod jednání. Často jest nutno zasáhnouti ihned za celý stav, což při větším počtu komor malých jest nemožné. — Veliké komory také mohou býti nadány lepšími pomůckami, personálem atd. a mohou rychleji oddati se úřadování nežli komory malé.

Na tuto okolnost poukázal již ve schůzi delegátů rakouských komor předseda Dr. Mayehoffer, jenž navrhoval zavedení říšské komory notářské.

Také historický vývoj dosvědčuje potřebu velkých komor. Jest známo, že malé komory s radostí se slučují s jinými, tak Písecká s Plzeňskou a taktó sloučená, Plzeňská, Jičinská, Táborská a Kutnohorská s Pražskou a zbývající ještě dvě komory české Královéhradecko-Chrudimská a Českobudějovická touží po sloučení.

Nepokládám proto námitky německých kolegů za odůvodněny a mám-li otevřeně mluvíti, mám dojem, že námitky ty nejsou diktovány z důvodů věcných, nýbrž z obavy, že mohla by býti poškozena národní práva kolegů německých.

Také tato obava jest bezdůvodnou.

Pole stavovské není půdou pro řešení otázek politických a národnostních.

Ujišťuji, že nic není nás tak daleko, jako úmysl utiskovati národnost německou anebo ji nedbati. Máme příliš smutné zkušenosti za sebou a zakusili jsme sami na sobě, co jest býti utiskovánu na nejvyšším kulturním statku, jakým jest národnost.

Povaha slovanská a zejména česká není dobývačská a naše legendární povaha holubičí nepřipouští trpěti útisků, tím méně je působiti.

Mohli jsme pracovati přátelsky s německými kolegy za Rakouska v Rakouském spolku notářů, není důvodů, proč by tak nemohli němečtí kolegové učiniti s námi v českém státě, v jehož čele stojí náš president uznávaný ode všech svou spravedlností vůči všem národnostem.

Nový notářský řád sblíží notáře obou národností opět tak, jako to bylo za starého režimu, kdy nikdy nedošlo k nedorozumění mezi námi ve věcech národních.

Nechť němečtí kolegové důvěřují nám tak, jako my důvěřovali jsme jim.

Mám za to, že jedním ve srozumění a za souhlasu všech českých kolegů, jestliže v tomto slavnostním okamžiku nabízím německým kolegům jménem nás všech naši pravici.

Přijměte tuto pravici, vstupte mezi naše řady a ruku v ruce, bok po boku bojujte za naše spravedlivé požadavky.

Není-li snad návrh notářského řádu bezvadný, znamená přece první etapu, kterou se nám dostává pevná platforma, na níž můžeme vkročiti pevnou nohou, abychom pracovali na dalším vývoji notářství.

Nic na světě nesmí zůstat stagnantní, každá stagnace znamená krok nazad a dolů. My chceme však kupředu a nahoru. Nelze toho docílití jedním rázem. Nelze očekávati, že reforma jako orgán zažene okamžitě veškeré mlhy a přivodí jasné počasí.

Jest to věcí dalšího vývinu. Také reforma notářství podléhá téměř zákonům věčného pohybu.

Neboť (používám tu slov nezapomenutelného Dra Batka) »V tom vězí posvěcení lidské tvorby, že tím dnem, kdy stane se určitý projekt skutečností, nastávají nové reformní snahy, neboť ne to, co bylo dosaženo, nýbrž snaha po lepším, má jedině cenu věčnosti.«

Zůstal jsem jediný z oněch tří, jež vedli zápas za naše požadavky v starém Rakousku na půdě Vídeňské. Znáte mne, že pracovati pro náš stav jest mým úkolem životním.

Můžete se domnívati, že bych hájil tento nový návrh notářského řádu, kdybych nebyl přesvědčen, že jest vymožeností našeho stavu? Můžete se domnívati, že bych necítil tíži zodpovědnosti, kterou si tím беру na sebe? Tataž zodpovědnost ale stíhá také německé kolegy, jestliže budou příčinou, že nedojde k uzákonění tohoto návrhu. Těžce by se zodpovídali za zmar jeho nejen svým kolegům, nýbrž celému notářstvu pro všechnu budoucnost.

Bije poslední hodina. Jest na nich, má-li se návrh státi zákonem. Pokládám za svou povinnost jako jeden z prvních průkopníků našeho stavu, abych upo-

zornil ještě jednou německé kolegy na tento důležitý moment a připomněl jim latinské Caveant consules ne quid detrimenti res notaria capiat!

K vládnímu nařízení čis. 160/28.

Došel nás přípis tohoto znění:

Zádám, abyste laskavě v »Ceském právu« uveřejnili následující upozornění: Vládním nařízením ze dne 14. září 1923 č. 160 sb. z. a nar. stanovena byla povinnost notářů vésti zvláštní knihu uschov, do níž jest zapisovati všechna deposita a kazdy zapis o příjmu a vydání musí notářem a stranou býti podepsan. Podle saz. pol. 11/97 e a 47/30 a popl. zák. podléhají však takovéto poukazy k vyplatě osobě třetí a potvrzení příjmu poplatku podle skály II. a je pochopiteino, že strany nebudou chtít poplatek ten platiti. Vzdyt' z pravidla skládají se peníze u notáře za tím účelem, aby vyplaceny byly někomu jinému na zaplacení knihovních pohledávek, ceny trhové a p. a jelikož o jejich přijetí sepisuje se kvitance, smouva trhová neb jiná listina, která podléhá poplatku, bylo by totéž právní jednání zpoplatněno treba i trikráté, jednou jako poukaz k výplatě, podruhé jako potvrzení příjmu v knize uschov a potřetí jako kvitance, což vedlo by k tomu, že by notář žádná takováto deposita přijímati nemohl. Je proto velice žádouco, aby výše uvedené vládní nařízení v tom směru bylo doplněno, že takovéto zápisy v knize uschov nepodléhají žádnému poplatku, což by snad prováděcím nařízením státi se mohlo. — K tomuto upozornění podotýkáme: Notář jest povinen straně na její žádost vydati podle § 1 odst. 3. potvrzení (stvrzenku) o příjmu do uschovy. Tímto předpisem není dotčena povinnost notářova vydati potvrzení podle § 105 notářského řádu odst. 3. i bez žádosti stran. Původní návrh vládního nařízení předložený ministerstvem spravedlnosti obsahoval větu: »Potvrzení jsou prosta kolku.« Na žádost zástupců notářstva měla tato věta zníti takto: »Všechna potvrzení a propisy o příjmu a vydání jsou prosta kolku.« Tímto ustanovením zabránilo by se pochybnostem, které již dnes vznikají o tom, zdali potvrzení tato jsou kolku prosta. Jest nutno z obtížných a nepřehledných materií poplatkového zákona toto osvobození teprve odůvodňovati. Stvrzenkou ve smyslu saz. pol. 47, která musí býti kolkována podle stupnice druhé, rozumí se stvrzenka sloužící za důkaz splněné povinnosti. Plnění stalo se tedy solvendi causa za účelem zrušení dlužního poměru a odevzdáním dlužné věci ve vlastnictví oprávněného. Jenom takovéto stvrzenky podléhají kolku podle stupnice druhé (viz rozhodnutí ze dne 25. II. 1902 číslo 9011 B 816 F a ze dne 6. října 1903 číslo 10.160 B 2017 F). Prechod přijatého plnění do vlastnictví jest vůbec nutným rekvizitem pro pojem stvrzenky podle saz. pol. 47, a tento rekvizit právě liší tuto stvrzenku od stvrzenek jiných, kde přechod předmětů do vlastnictví za účelem splnění nějaké povinnosti se nestal. (Viz rozhodnutí ze dne 15. října 1902 číslo 8677 B 1221 F.) Poněvadž notář jako uschovce nepřijímá předměty, které jsou mu odevzdány, za tím účelem, aby proti němu byla plněna nějaká povinnost a nepřecházejí také uschovované předměty v jeho vlastnictví, nelze tyto stvrzenky zařazovati pod saz. pol. 47, nýbrž pod saz. pol. 102 lit. b) jako kolku prosté. Je nesporné, že v tomto smyslu jedná notář jako veřejný úřad státem k tomu zmocněný a platí proto osvobození toto bezpodmínečně, pokud ovšem nepoužívá se stvrzenek těch k účelům jiným. Nejvyšší správní dvůr soudní ve všech svých rozhodnutích, které se týkají této záležitosti, důsledně trvá na výše uvedených zásadách a přísně vždy rozlišuje: 1. zdali notář jedná jako zástupce určité strany, tudíž jako plnomocník a jako takový vydává stvrzenku, 2. či vydává stvrzenku jako depositář, třeba s určitým příkazem jak s depositem naložiti. Zastupuje-li tedy notář dědice, za dědice valuty přijímá a jako plnomocník dědiců stvrzenku podpisuje, stvrzenka ona podléhá kolku podle stupnice druhé. (Viz rozhodnutí ze dne 11. prosince 1900 č. 8701 B 14.917 a ze dne 22. ledna 1889 č. 275 B 444.479.) Zejména pak jest důležitou zásada, vyslovená v této věci v rozhodnutí ze dne 7. července 1904 č. 6132 B 2741 F, podle něhož stvrzenka notářem vydaná jest tenkráté kolku prosta, přijímá-li trhovou cenu za nemovitost u něho skládanou do uschovy (als Depot zur Verwahrung). Při vydávání stvrzenek jest proto nutno opatrně rozlišovati tyto dvě činnosti a neshléšovati je. Ostatně vyplývá výše uvedená zásada z podstaty věci samé, poněvadž vydává-li notář stvrzenku jako plnomocník jedné strany, jest alter ego, listina takto vydaná slouží na